СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 116. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 18-го травня 1940. No. 116. Jersey City, N. J., Saturday, May 18, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВЕЛИЧЕЗНІ ЗБРОЄННЯ ДЛЯ АМЕРИКИ

ВАШИНГТОН. — Перед зібранням цілим конгресом президент Рузвелт минулого четверга заявив, що Америка мусить бути така сильна, щоб зустріти далеко на морі всяких можливих напасників і їх там знищити. В тій ціли президент домагався грошей від конгресу, за які не лиш можна булоб відповідно побільшити сухопутну армію, узброїти прибережні полоси, але також ще більше скріпити морську силу і розбудувати таку повітряну фльоту, яка майже рівналасьб усім воєнним фльотам, усіх воюючих країв, докупи. Президент говорив, що Злучені Держави Америки мусять зараз взятись до будови 50,000 воєнних літаків. А також мусять розбудувати свої фабрики так, щоб вони були в силі витворювати що року по 50,000 літаків. Американська морська фльота вже належить до найсильніших на світі. Вона має 500 воєнних кораблів, а сто нових кораблів є в стані будови.

Промову Рузвелта гаряче оплескували всі конгресмени, не звертаючи уваги на партійну приналежність, даючи в той спосіб доказ, що під оглядом заграничної політики, зокрема під оглядом зброєння, ціла Америка є зединена.

ЩЕ ОДНА ПЕРЕСТОРОГА АМЕРИКАНЦЯМ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту видав перестрогу всім американцям, що перебувають в Европі, щоб вертали домів, коли не мають там спеціяльної потреби перебувати. Бо фактично під теперішню пору ні один край в Европі не є певний. До цеї перестороги департамент стейту додав окрему для тих американців, що перебувають в Англії. Їм звелено, щоб чимскорше збирались у полудневій Ірляндії і там ждали на американські кораблі, що заберуть їх до дому. Американці в Італії почали масово зїздитись у портах, щоб дістатись до дому, але брак кораблів, щоб їх забрати. Дехто начисляє американців в Італії на 20,000 осіб.

КОРАБЕЛЬ „РОМА" В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Італійський великий корабель „Рома" *прибув* до Ню Йорку і привіз на собі кількасот пасажирів. Італійські моряки нарікали, що англійці в Гібральтарі поводились з ними безцеремонно і держали їх корабель 30 годин під розшуками, та забрали опісля 130 мішків почти й інших продуктів.

ПЕРШИЙ ПРОТИ-ЛЕГКОПАДНИЙ ВІДДІЛ В АМЕРИЦІ.

ДЖІНЕТ (Пенсилвенія). — В Джінеті, недалеко Пітсбургу, заложено перший протилегкопадний відділ, що складається з цивільних громадян. Ініціятори того відділу станули на становищі, що Пітсбург є осередком виробу сталі і тому на випадок війни стане цілком певно предметом нападів ворожих літаків; а також, дуже можливо, ворог скидатиме на ті околиці при помочи легкопадів своїх вояків. Щоб заздалегідь приготовитись до того, ініціятори почали творити цей проти-легкопадний відділ і вишколювати цивільних громадян, як боротись з повітряними наїзниками.

ПРОМИСЛОВІ МОЖЛИВОСТІ АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — Голова американської летунської торговельної палати, пол. Джует, заявив, що американські фабрики літаків знаходяться в такім стані, що можуть виконати жадання Рузвелта і можуть, по переведенні певних розширень, виробити в одним році 50,000 військових літаків.

ПОГАНИЙ СТАН ФАРМЕРСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Економічний дорадник при департаменті хліборобства, д-р Луїс Бін, заявив, що мігрування фармерських робітників має сталий характер і воно випливає з трьох причин, що машина забирає людям фармерську роботу. Він казав, що від 1910 до 1932 продукція, припадаюча на фармерського робітника побільшилась на 40%; а в той час число затруднених у фармерстві робітників змаліло на 10%.

СТВОРЕННЯ ГОЛЯНДСЬКОГО КОМІТЕТУ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку, під наглядом голяндського посла Людена, створено голяндський корабельний комітет, якого завданням буде звідсіля керувати величезною голяндською торговельною фльотою, що має містоти коло трьох міліонів тон. Подібний комітет створено також у Лондоні. Вони оба на спілку будуть керувати голяндськими кораблями і будуть удержувати торговлю поміж поодинокими голяндськими посілостями. Голяндські посілости мають 70 міліонів людей.

ХОЧУТЬ ПРОДОВЖИТИ ТУНЕЛЬ.

НЮ ЙОРК. — Інженіри надумуються над тим, щоб проектований тунель з Бетері Парку, в Ню Йорку, до Бруклина, розбудувати так, щоб одна галузь його пішла до Стейтен Айленду. Вони підкреслюють, що таке простягнення тунелю матиме також військове значіння, бо в часі війни треба легких і скорих засобів комунікації поміж поодинокими стратегічними місцями довкола Ню Йорку.

ПРАЦЯ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

ВАШИНГТОН. — Заряд американського Червоного Хреста подав до відома, що він відтепер буде розшукувати за людьми, коли хтось про це буде просити, не лиш на території Польщі, Норвегії, і Финляндії, але також на території Бельгії, Голяндії і Люксембургу.

НЕСТОР НИЖАНКІВСЬКИЙ ПОМЕР

В середу, 10. квітня ц. р. помер ненадійно у 47-му році життя у лічниці в місті Лодзі відомий західньо-український композитор і піяніст **Нестор Нижанківський**, син відомого галицького композитора о. Остапа Нижанківського, невтомного кооперативного і громадянського діяча, якого розстріляли у травні 1919 р. поляки без суду. І знову нещадна смерть забрала людину в силі віку, композитора у розцвіті музичної творчости, автора багатьох творів на фортепіян (варіяції, сюіта, тріо й інші), для хорів, сольо-пісні і оркестри, учасника визвольної війни, пор. УГА.

По скінченні музичних студій у консерваторії у Празі молодий і рухливий композитор Н. Нижанківський вернувся до Львова, де був до кінця 1939 р. професором вищої музичної української школи ім. М. Лисенка у Львові, одним з членів-основників і головою професійного т-ва українських музиків (СУПРОМ-у), членом „Молодої Громади", „УФОТО" та багатьох українських товариств і установ у Львові. Похорон відбувся 12. м. м. Н. Нижанківський осиротив дружину і сина. І знову на цвинтарі на Долах у м. Ліцманштаті (Лодзі) виросла нова свіжа могила на чужій землі.

УМІВ ПАДАТИ

Чарлс Молой, 64-літній начальник окружної пожарної стації в Канзас Сиiти, спав на ліжку, дожидаючи вогню. Нагло роздався алярм. Пожарник одівся чим скорше й плигнув до стовпа, по котрому пожарники спускаються з другого поверха на перший. Та він якось минувся зо стовпом і впав 15 стіп на цементову долівку. Його підняли й завели до шпиталю. Там показалося, що він має лише легке звихнення лівої руки, а зрештою такий здоровий, що може відразу вертатися до праці.

ЗАМОРОЖУЄ ЗЕМЛЮ ПІДЧАС ВЕРЧЕННЯ

Американці Клифорд П. Бовй і Релф В. Гігинс придумали й опатентували недавно такий спосіб, що коли вертять у землі, пошукуючи нафтової ропи, то відразу заморожують стіни проверченої діри, і так забезпечують, щоб вона не засунулася землею з боків.

ЩОБ НЕ МАРНУВАЛАСЯ СТАРА ҐУМА

Бенджемин Ф. Ґарві недавно винайшов спосіб, як можна перетворити стару ґуму знову в нову ґуму. Ґума дорога — а стільки її марнується! От хоч би стільки старих ґумових обручок від коліс авт марнується! Та коли спосіб Ґарвія покажеться практичним, то вся така ґума зможе бути знову використана. Ґарві меле стару, а опісля варить її, тобто топить при 212 ступнях тепла Фаренгайта. Топить з домішкою тіофенолю. По цім вичистить і ґума вже знов готова до вжитку.

СКЛЯНА ВОВНА ГЛЯ ГОРОДНИЧИХ ЦІЛЕЙ

Недавно два американці, Джеймс Слейтер і Джан Ґ. Томас, опатентували накривала з так званої скляної вовни для городничих цілей. Коли хто посіє травку на дуже похилому місці, то прикриває таке місце скляною вовною. А скляна вовна і охороняє насіння від птиць та змивання дощем і не допускає до нього холоду в зимну ніч. Крім того до скляної вовни можна домішувати й таких мінералів, як кальцій, магнезія, фосфат, потас та інші. Скляна вовна, що має таку домішку, поволі наче розпливається і нею живляться корінці ростин.

ҐНУЧКА ШНУРІВКА

Френк А. Коген, що живе в Ню Йорку, пригиянувся, як то невигідно товстим жінкам ходити в шнурівці, бо ані зігнутися добре не можна, ані навіть вигідно сісти. От тому придумав він таку шнурівку, що ззаду полотняна основа то підсувається, то зсувається по реберцях шнурівки, відповідно до рухів тіла.

МЕХАНІЧНИЙ ПІДСЛУХУВАЧ

Американець Винфілд Р. Кох недавно опатентував такий прилад, що можна його носити в кишені, сховати в шуфлядку, або за образ, і деб його не поставити, то він запише все точно, що люди поблизу говорять. А відомо, та кий механічний підслухач дуже придається на свідчення при судових розправах.

ЛЕГКО ЗНАХОДИТИ КУЛЮ В ТІЛІ

Американський штабовий сержант Л. Ф. Блек недавно винайшов такий прилад, що при його помочі можна легко й точно пізнати, де саме знаходиться куля або відламок шрапнелі втілі пораненого вояка. Цей знаряд послугується рентґенівським промінням.

ЦИТРИНОВА КИСЛИНА ДЛЯ ЗАМОРЮВАННЯ

Кілька тижнів тому американець Дейвид Картис опатентував нового роду заморювач для малих операцій. Він каже, що коли змішати цитринову кислину з прокаїною, то вийде такий заморювач, що коли ним намастити яке місце тіла, то не відчує людина ніякого болю в тім місці підчас операції. А також уже по операції людина відчуває менше болю в тім місці, де зроблено операцію.

ГОТУЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

РИМ. — Письмо през. Рузвелта, звернене до Мусолінія, щоб не поширити війни, не матиме значення у реальному розумінні. Італія таки піде до війни і стане по стороні Німеччини навіть тоді, колиб Німеччині в Франції не повелося. Так думають тепер в Італії чужинецькі дипльомати.

БОМБАРДУВАННЯ РОТЕРДАМСЬКОГО ЛЕТОВИЩА АНГЛІЙЦЯМИ.
Як німці заняли летовище Вальгавен у Ротердамі, британські летуни кинули на нього бомби й запалили його. Біла стрілка показує німецький літак, що вилетів до бою проти англійців.

МАСОВО ВИСИЛАЮТЬ УКРАЇНЦІВ З ГАЛИЧИНИ В ГЛИБ СОВЄТІВ

ПАРИЖ. — З Румунії повідомляють, що наочні свідки стверджують, що советська влада висилає далі з Галичини маси народу, тепер уже головно селян, у глиб Росії. Зо сіл забирають людей несподівано. І ночами.

УКРІПЛЮЮТЬ ЧОРНЕ МОРЕ.

МОСКВА. — З того, що подає советська преса, виходить, що Совети взялись за укріплювання берегів Чорного моря. Одеса стає головним осередком чорноморської фльоти.

„ЗАХІДНІ ОБЛАСТИ НА ПЕРЕДОДНІ СІВБИ".

КИЇВ. — Стаття під повищим наголовком є поміщена в київських „Вістях" з 9. квітня б. р. У ній читаємо між іншим таке: „Слід сказати, що й Наркомзем України не знає до пуття про стан речей у новоутворених моторно-тракторних станціях. Туди мала місце надсилка погано відремонтованих, а то й зовсім невідремонтованих тракторів, без потрібної скількости запасових частин".

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ЧЕРНІВЦІ (Буковина під Румунією). — У великодному числі буковинського часопису „Нова Рада" читаємо в передовиці між іншим таке: „Христос воскрес! Воістину, лунає весело всюди, радіє вся земля, природа й віруючі люде. Тільки там-на широких степах Подніпровя у Золотоверхому Києві, червенському городу у Львові, вам, що вас вигнали зпід рідної стріхи на незнане скитання, а може й смерть, не дзвонитимуть Великодні дзвони. Там українська скорбна Мати нишком із дітьми молитисьме у той Великий День нашої України. — І воістину воскресне Україна й буде бій, поллється кров за наругу, за терпіння. Бо там, де є могили й хрести, мусить прийти Воскресення. День Воскресний близько вже, вже світає на обріях і гряде Великий День, Великий Ранок".

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ГАЗЕТИ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ.

БУКАРЕШТ. — Украінтаг подає, що в Луцьку на Волині виходить обласна газета „Радянська Волинь" а в Тернополі „Вільне Життя". Також доносить про арешти українських діячів на Волині. Між арештованими є бувший редактор „Волинського Слова" Олександер Коваленський, видавець „Дніпра" П. Христич й інші. Між тими, що втікли під німецьку окупацію є бувші посли С. Тимошенко, Скрипник, Пилипчук та Певний і адв. Л. Багриновський.

ЗА ВБИВСТВО ЧЕКІСТА.

КИЇВ. — „Вісті" подають, що засуджено на розстріл Г. В. Цибу за те, що вбив товариша Пустового, як той доїздив до села Велика Боярка, Троїцького району.

ОБСАДЖУЮТЬ ПРОВІДНІ МІСЦЯ МОСКАЛЯМИ.

КИЇВ. — „Вісті" ч. 66 з 21. березня повідомляють, що дня 20. березня закінчила свою роботу VI. Харківська обласна конференція. Першим секретарем обкому КП/б У обрано тов. Єпішев О. О., другим — тов. Профатілов І. І., третім — тов. Чучукалов О. І. Секретарем по пропаганді обраний тов. Максимов М. Д., а секретарем по кадрах тов. Петров Г. Г.

ПЕРЕСЕЛЮЮТЬ УКРАЇНЦІВ НА ПІВНІЧ.

БУКАРЕШТ. — Украінтаг подає, що „Більшовик Полтавщини" повідомляє: „Понад 100 колгоспників Лохвицького району подали заяви до виконкому районової Ради депутатів трудящих про бажання переселитись в Челябінську область". До цього Украінтаг додає: Теж саме робила і царська Росія.

ЧОГО Є БАГАТО ПІД СОВЄТАМИ?

БУКАРЕШТ. — Украінтаг, подаючи цитати з київських „Вістей" про скарги, каже, що з тих численних скарг, що впливають до ріжних урядових установ, видно, що в Совєтах є всього замало, але одного є забагато, а це — скарг.

ФРОНТОВА ЛІНІЯ ДОВГА НА СТО МИЛЬ.

ПАРИЖ. — Бойова лінія в Бельгії й Франції тягнеться тепер на яких 100 миль. Бої не вгавають на цілій лінії. Та головно у повітрі. Як алянти так німці змагають доповнити свої сили. Якщоб алянти стримали німецький наступ, то це булоб вже їхнім великим здобутком. Це припинилоб цілковито паніку населення, бо як німці вийшли на французьку територію, почали кружляти неймовірні слухи про їхні побіди. Усі здають собі справу з того, що в найближчих днях прийде до великого змагу, якого вислід готов дуже заважити на тому, хто вийде з цеї війни остаточним побідником. Наразі за останні два дні німці не зробили ніякого поважнішого поступу у своїй кампанії.

НІМЕЦЬКА ТАКТИКА.

БЕРЛІН. — Опанувавши Голяндією, німці змагають до того, щоб відтяти Бельгію від звязку з Францією і Англією, себто хочуть заняти в першу чергу ціле її побережжя. Таким чином, вони думають, відітнуть теж і Англію від Франції.

ШВАЙЦАРІЯ У НЕБЕЗПЕЦІ.

ШАФГАВЗЕН (Швайцарія). — Замкнено на тому відтинку німецько-швайцарську границю. Зробили це німці тому, що швайцарці зістрілили німецький літак, що літав над швайцарською територією. Кружляють теж слухи, що Німеччина натискає на те, щоб Швайцарія приняла „протекторат" Італії. Що в Швайцарії заноситься на щось поважнішого, видно по тому, що Ліга Націй покидає Женеву і переноситься до Португалії.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 11 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИСЛЯТЬСЯ З МОЖЛИВІСТЮ

Від заняття Голяндії Німеччиною вся американська преса немовби на замовлення заговорила про воєнне приготування. Пишуть про нього предовжезні статті, іноколи розділені на цілу низку чисел. Подібна кампанія йде на радіо. Політичні провідники теж не мовчать. Проекти президента Рузвелта в тому напрямку не стрічаються вже з ніякою опозицією: всі вже нині признають їх потребу.

Чому саме заняття Голяндії викликало таку зміну в настроях американського громадянства, ще видно теж з висказів ґазет, радієвих промовців і політиків, хоч не всі висказують мотиви зовсім так ясно, як інші. Дуже ясно висказує їх нюйорська ґазета „Геральд Трибюн" у своїй передовиці про воєнне приготування.

„Першим фактом(що його в американську свідомість вбиває війна в Бельгії й Голяндії) це те, що націстична Німеччина може виграти цю війну. Це вже не є більше теоретичним припущенням, але живою можливістю, що поки скінчиться літо, Францією буде правити намісник Гітлера, Британська Імперія буде розбита на куски, а Злучені Держави лишаться самі перед світом, якому подібного вони ще ніколи не бачили за ввесь свій час існування як самостійна держава.

„Другим фактом (що його вбиває в американську свідомість війна в Бельгії й Голяндії) це те, що німецька воєнна машина є таксамо могуча, як вона є огидна; вона завдає удари з розбиваючою справністю".

На ці два факти Америка не може закривати своїх очей більше ні на хвилину. Тепер Америка вже не може позволяти собі на лінивий оптимізм, що, мовляв, усе буде найкраще. Вона далі не може вже позволяти собі на роздвоєння думок, на ріжні трики промовців, на півміри й півціли. Вона вже далі не може перечемберлинувати Чеймберлина й наслідувати його кожну помилку в Европі. Америка мусить подивитися мужно в своє майбутнє й приготовитися до нього вже відтепер.

„З тої причини" говорить далі статя „Геральда Трибюну", „наше думання й приготування повинні починатися з припущення перемоги Гітлера. Ми маємо право надіятися, що до цього не дійде, але ми мусимо припустити це як основу наших плянів".

Вийшовши з таких основ, часопис розвиває потім плян приготування Злучених Держав у Південній Америці, на Алясці й у Панамському каналі.

„І ці всі приготування мусять Злучені Держави зробити тепер, хіба що ми воліємо поклонитися перед Гітлером і приняти його домагання, що він має керувати світом за своїми засадами".

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ОБЄДНАННЯ

Війна, що лютує в Европі, витворила нові політичні умовини життя поодиноких частин нашої нації, які не можемо поминути без належної уваги, змагаючись за обєднання всіх її сил. Коли війна обєднала всі головні українські землі під московською владою, то вонаж піднесла нові мури поміж тими частинами нашого громадянства, що полишилися по цей бік советського кордону в Европі і Америці. Решта українських земель з поважною частиною старої східньо-української та нової західно-української еміґрації лишилася під владою Німеччини та Румунії, Угорщини і Словаччини, що перебувають в колі німецьких політичних впливів. Друга поважна частина цих обох галузей нашої еміґрації перебуває у Франції по другім боці фронту. Нарешті найбільша частина нашої нації поза межами батьківщини, перебуває за Океаном, переважно вже в якости громадян Злучених Держав Північної Америки та Канади.

Конкретно питання поружене тут полягає в тім, як усунути чи принаймні зменшити, оскільки це можна, ті перешкоди на шляху до обєднання українських національних сил, які витворюють вище зазначені факти. Шкідливий вплив їх може збільшити та обставина, що українці є недержавною нацією з хибами защепленими їм гнобителями, москвинами і поляками. Головно з цих хиб є, зрозуміле зрештою, зменшення здібности незалежно мислити і відчувати, яку в повній мірі може витворити лише власна самостійна держава. Будучи сотками років під владою чужих і ворожих держав набули собі українці в своїй масі поруч з національною відпорністю також деякий небезпечний нахил улягати чужим політичним впливам. Цей нахил причинюється тепер до того, що українська еміґрація улягає почасти тим впливам на жаль подекуди в такій мірі, що ці впливи затемнюють найвищу нашу національну мету, здобуття нашої державної соборної самостійности кождою ціною і в кождих обставинах. Небезпека цього явища тим більша тому, що наше внутрішнє інтелектуальне визволення є передумовою нашого національного визволення, бо визволяти інших може лише той, хто визволився самий не лише зпід ворожих, а й взагалі чужинецьких впливів.

Можемо себе в деякій мірі потішити тим, що впливи ці без порівнання менші на українських землях та між українською еміґрацією, що там перебуває. Німеччина не проголошує, що вона провадить війну за право, справедливість і волю інших націй, тому й не жадає ані від невтральних держав, щоб вони уважали її національну справу своєю власною, ані від тих чужих націй, які опинилися під її владою, щоб вони брали участь у війні по її боці. З цього погляду поміж населенням решток українських земель, що полишилися по цей бік нового кордону, та цілою Україною не може повстати ніяке національно-політичне поріжнення чи противенство, незалежно від того, чи буде Німеччина утримувати далі політику господарського співробітництва з Московщиною чи змінить цю політику. Ніякі несподіванки з цього боку нам не загрожують, бо ніяких зобовязань супроти Німеччини українці не перебирали.

Інакше стоїть справа з другого боку. Українці служать у французькім і в канадійськім війську. Українська преса в цих країнах подає всі відомости головно за місцевою пресою, обстоює війну за право і справедливість, яких дотичні держави українцям виразно навіть не обіцяють. До тогож являються Анґлія і Франція союзниками Польщі, що їм означення їх становища в українській справі ні в якім разі не улекшує. В таких обставинах менш свідомим верствам нашої еміґрації не все буває легко відріжняти інтереси власної нації від інтересів держав, в межах яких вони перебувають, в теперішній війні. А інтереси ці можуть бути часом в більшій чи меншій мірі спільними чи противними, але ніколи не можуть бути тотожніми.

В більш сприятливім з цього погляду становищі перебувають українці в Злучених Державах Північної Америки, державі, що тримаючись прихильної невтральности супроти Анґлії та Франції дбає про те, щоб сучасна війна не поширювалась на інші держави. Вони одні можуть ще найкраще визначити виразно програму національно-визвольної чинности, навколо якої моглиб обєднатися всі українські сили не зважаючи на кордони ворожих держав, що їх поділяють, та дбати про те, щоб інтереси чужих держав не затемнювали національних українських інтересів. Оскільки американські українці уважають себе частиною світової демократії, вони можуть цілком природньо жадати утворення українського репрезентаційного тіла у Франції, не заплющуючи розуміється очей на те, що заступати українців вони можуть властиво лише в західно-европейських великодержавах та тих, що станули виразно по їх боці. Колиж обєднання українських сил в Европі не має бути обмежене одною лише з сторін, що провадять війну, то утворення звязкового осередку в одній з небагатьох невтральних держав необхідно з причин не лише ідеольоґічних, а й технічних. І утворення такого осередку повинно йти рівнобіжно з утворенням українського заступництва.

К. Волинський (Женева).

ЧИ БУЛА „ПЯТА КОЛЮМНА" В ПОЛЬСЬКІЙ АРМІЇ

Німецькі підбої невтральних держав в Европі звернули увагу на т. зв. „пяту колюмну", цебто тих німців або німецьких прихильників, що в деяких краях уможливили скорий підбій території німцями. Особливо багато говорено про те, коли вияснювано німецький підбій Норвеґії. А тепер подібне пишеться про Голяндію, де, за звідомленнями преси, також мали діяти оці скриті „пять-колюмнівці". Але тут треба брати під увагу таки велике число німців, що пробували в Голяндії.

Тепер деякі американські ґазети пишуть, що й у польській армії існувала т. зв. „пята колюмна". Ось що пише Р. Б. Соливен:

Гітлерові не конче треба було вживати тайної тактики в Данціґу або в Мемелю. Та інакше представлялася ситуація в Польщі. Страшний удар гітлерівської машини не був би в Польщі можливим без певної зради. Та дуже мало вийшло з цього наверх. Усе те ще прикрите серпанком тайни підбитої Польщі. Та польські державні мужі, що зорґанізували польський еміґрантський уряд у Франції, присвячують дуже багато часу, щоб викрити та пімстити зраду.

Шеф польського воєнного летунства, ґен. Любомир Райскі був там арештований та замкнений на 10 місяців до тюрми, як бачимо, на дуже низьку кару, якщо він несе відповідальність за зникнення держави. Є відоме, що як німці напали на Польщу, а німецькі літаки бомбардували польські війська, то ледви кілька польських літаків вилетіли їм назустріч, до боротьби. Кружляє ще й така поголоска, що в тому самому часі якась невідома особа стягнула всі польські літаки з повітря на землю. Під слідством є теж комендант польської тайної розвідки (американці не подають його імени). Виявилося, що багато з його найздібніших аґентів були німці, які, як тільки появилися німці, зараз повиставляли свастики. Ґен. Бернацкі, командант келецької округи, є також арештований за державну зраду.

„Корупція в польській армії була очевидна, як також було відомо, звідки вона походила. Це прямо неймовірне для сторонніх обсерваторів, що такий стан справи міг не викликати відповідної реакції з боку уряду. Одначе цей уряд зробив дуже мало, щоб утруднити діло абсольвентам націстичної академії". Було теж доказано, що в Польщі працювали коло 20,000 німецьких тайних аґентів, що кооперували з 700,000 німецькою меншиною в Польщі.

Полк. Й. Бек, бувший міністер заграничних справ Польщі, утік до Румунії. Там він запропонував німцям творити новий польський уряд, що буде співпрацювати з німцями. Одначе Гітлер уже мав досить Бека. Тому і його пропозиція була відкинена. Він дальше укривається десь у Румунії, як теж там укривається маршал Сміґли-Ридз.

Подаючи ці відомості, зазначимо, що хоч знаємо, що польська державна машина була дійсно справною тільки у справі гноблення безборонних українців, то проте важко вірити, щоб такі особи як ґен. Райскі чи ґен. Бернацкі були німецькими аґентами.

ЗЛОДІЇ ЗЛОДІЇВ ОБКРАДАЮТЬ

Ті, які гадалиб, що міліонові злодійства можливі лише в „капіталістичних" країнах, дуже помилились би. СССР має своїх Ставіських, може менших розмірами ніж французькі, але без порівняння численніших. Хто має сумнів відносно цього, най читає советську пресу, а зокрема „Ізвестія" з 20. квітня, які писали між іншим: „...Козодуб, Ганицький і Россолов разом з деякими іншими особами зорґанізували на фабриках імени „Дзержинського" та „Правди" викрадання „гостродефіцітного" (що дуже бракує) дроту для вироблення цвяхів. Злодії вивозили дріт тягаровими автами і продавали його державним установам і підприємствам... Такі річи булиб неможливі, колиб управа фабрики більше вважала на обчислення виробу та збуту та колиб керманичі господарським відділом не трималися протидержавних поглядів та не доручали своїм підлеглим дістати за кожду ціну потрібні для фабрики матеріяли та уряджения. Злодіям сприяє особливо зле обчислення виробництва. Переводячи доходження у фабриці Дзериського старший слідчий Дніпропетровської обласної прокуратури, товариш Дудельзак, не міг устійнити навіть приблизно, скільки дроту було вкрадено. ...Найкращим припорученням для доставця часто буває те, що він може добути все, хоч би зпід землі, що він має значні звязки, які уможливлюють йому, обходячи закон бічними шляхами добувати все потрібне. Для людини, що мислить нормально, ясно, що такий доставець є звичайний шахрай, але його часто уважається дуже цінним робітником. Методи таких доставців відомі, вони дають хабарі, купуючи крадене, уряджують виміну товарів та доконують інші злочини, які на їх мові зветься „діловими комбінаціями". Саме таким великим комбінатором був Рубінович, керманич постачання у Дніпроенерґо, що користав з необмеженого довіря керманичів цеї орґанізації. Він закуповував у Козодуба, Россолова та інших вже засуджених дріт, який вони крали. На жаль таких випадків є більше. Фабрика тютюну і махорки головної Управи тютюнового промислу Народнього Комісаріяту споживчого промислу УССР закуповувала систематично від 1937 р. цвяхи, потрібні для її вирібництва у ріжних осіб. Майже всі ці торговельні операції були противні закону, бо цвяхи було роблено з дроту краденого чи добутого в подібний спосіб. За готівку, платячи спекуляційні ціни, купували крадені цвяхи у Козодуба, Россова, Рубіновича та інших хижаків також фабрики в Кременчузі, Черкасах, Прилуках, Харкові, Києві, Лубнах та інших містах. Дослідження переведено лише в трьох фабриках виявило, що ріжним аґентам було переказано готівкою за куплений дріт і цвяхи понад 1,500,000 рублів. Про те, що фабрики купують дріт і цвяхи в децентралізований спосіб, посилаючи своїх аґентів до ріжних міст та переказуючи їм почтою сотки тисяч рублів, знали керманичі Головної Української Тютюнової Управи, але мовчали про це..."

В тійже самій статті пишеться, що в Грузії увязнено Амірханова, що постачав потрібний матеріял для промислу кольорових металів в подібний спекуляційний спосіб. А в Астрахані увязнено аж 60 осіб за крадіж дефіцітних матеріялів в ріжних галузях промислу. Дивуватися цьому не можна ані трохи. Московський уряд плюндрує майно поневолених націй, а шахраї плюндрують московський державний скарб. Злодії злодіїв окрадають. До тогож приготування московських імперіялістів до війни сприяє мобілізація злодійства на чужонаціональних землях, які Московщина також може дуже добре втратити.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(48)

Мясковський знову почухався в потилицю:

— Прибіг до мене хлопець, що був на такій проповіді. Злякався, чи на дуката злакомився й прибіг...

— Ну? — піднявся Ярема.

— Я його вислухав, дуката дав і більше пообіцяв, як тільки щось нового зачує, та живим я його вже більше не побачив.

— Щож з ним сталося?

— На другий день ранком побачив я його повішеним на моїй брамі...

— Сам повісився?

— Не думаю... руки й ноги мав ликом повязані...

В кабінеті Яреми запанувала мовчанка. Щойно по хвилині князь підвівся, стукнув пястуком об тіл і сказав:

— Ну, ґаразд! Постарайтесь, вашмосць, дізнатися ще щось більше й не баріться з реляціями.

— До послуг вашої світлости — відповів Мясковський і, зігнувшись у четверо, вийшов. Ярема заходив по кімнаті. Думка про те, що над головами коронних достойників підіймається буря, схвилювала його серце і наповнила трівогою й... надією.

Яремою Михайлом Корибутом, князем на Вишнівці й Лубнях, прямим нащадком Ольґердовичів, унуком Байди Вишневецького, претендентом до господарської мітри й великокняжого київського престолу рахував себе бутний окраїнний магнат, у якого жилах українська кров змагалася з волоською. Не так правом, як безправям, підступом і насильством, добра свої волинські наддніпрянькими лятіфундіями помноживши, вже не про булаву коронного гетьмана, а про становище незалежного від короля суверена й можновладця продумував.

Батько його Михайло, в благочестю ввесь вік проживши, спочив у деревляній православній церковці у Вишнівці, але син, попавши під вплив єзуїтів і дядька ренеґата, благочестія й рідної крови відрікся, ні одної хвилини не проспавши, ніодної оказії не прогавивши, щоб тільки до своєї мрії наблизитися.

Правда, єзуїтську академію покінчив і по світі їздив ще як православний. Як православний з козаками пакти чинив, на вікопомні заслуги діда свого Байди Вишневецького натякаючи, та коли побачив, що доля від козаків відвернулася, кинув козацьку кумпанію й віру благочестиву, мов контуш поношений, в найзавзятішого ворога обох перекинувся. В Прилуках, Лубнях, Ромнах, Лохвиці, католицькі костели побудував, православних попів за будьщо нагаями парив і в тюрму саджав, а коли де бунт занюхав, то й смертною караю та мукою на допитах не гидував. З магнатами конкурентами мав одну, а з шляхетською дрібнотою — другу політику. „Папкою", ласкавим хлібом і підхлібним словом скарбив собі серце дрібноти, „шапкою" замітав пороги можних так довго, поки не підглянув у них слабого місця, в яке міг би вдарити без ризика. На глупоті й амбіціях шляхетської дрібноти грав Ярема, мов на орґанах, знаючи як і коли який педал чи клявіш натиснути. А що вже в славословіях собі й у наклепах на противників, то був майстром над майстрами. Не жалів хліба-соли для шляхетської братії, ані коштів на наємне військо, що його мав у себе більше, ніж король Речі Посполитої.

Раз на щось жадібним оком глянувши, ніколи вже того з уваги не спускав і не скоріше спочив, аж досяг того, на що наважив. Землі й маєтки, золото й срібло, повози і упряж, а навіть дрібна сирітська чи вдовина мізерія, розбуджували в ньому однакову захланність, палку й непоборну.

На похорон свого кревняка, з цілим своїм двором вибрався і останню послугу покійникові з великопанською помпою віддавши, вдову з усеї готівки й срібла-золота ограбивши, з важкими скринями й легкою совістю до дому вернувся. Слізні супліки вдів, благання покривджених сиріт, що від них хиталися соймики й трибунали, свідчили про те, що граблення вдів і беззахисних сиріт сталося зчасом спеціяльністю князя на Вишнівці й Лубнях. Никоровичева, Тишкевичева, Львова, не згадуючи поменших і тих, що й до трибуналів не зважувались стукати, до віку кляли-проклинали імя Яреми, що їх він з батьківщини й дідівщини визув.

Коли король надав Ромен Казановському, Ярема давно вже на ці добра зазіхаючи, з військом на Ромен наїхав і до своїх лятифундій прилучив. Не збентежило його те, що король, в обороні свого перґаміну й печати стаючи, кинув на захланного князя баніцію. Ярема поїхав до Луцька на соймик і так довго з братами-шляхтою могоричив, так багато сипнув грошей шляхетській дрібноті, що вона, не тільки інструкцію на сойм за Вишневицьким підписала, але його самого послом на сойм вибравши, позволила йому не тільки королеві в вічі зареготатись, нале й писане право на своє неписане безправя від короля добути...

Не інакше було з Гадячем, що його коронний гетьман Конецпольський випросив у короля для свого сина Олександра. Ярема захопив Гадяч силою, а потім вимусив у короля привілей на нього як на даровизну.

Даремне правувався з ним хорунжий коронний, що до тогож доводився йому рідним шурином. Даремне доказував на соймі, що Ярема, не тільки Ромен і Гадяч, але й хорольське староство без права тримає. На сойм Вишневецький не ставився, недугою відмовляючись, а коли йому сказали заприсягнути свою недугу, то розлючений маґнат з 4000 своїх горлорізів до Варшави впав і усім, навіть корлеві шаблею погрозивши, цілу справу ад календас ґрекас, тобто до Страшного Суду відсунув...

(Дальше буде).

Від комарів або москітів добре є витирати лице й руки карболевою водою, а на ніч покропити нею стіну коло ліжка.

Ukrainian Weekly

(Concluded)

SELECT UKRAINIAN STORIES

BAATKIVSCHENA

By IVAN FRANKO

Translated by STEPHEN SHUMEYKO

(4)

I called a cab and then turned to her.

"Suppose I had not come, suppose I had been a half-hour late, would you have left without me?"

"Of course," she answered shortly.

I took her hand. It was cold, like ice.

"What's the matter with you? Are you sick?" I asked.

She did not reply.

"Kitty! My life!" I exclaimed. "Tell me, perhaps you don't like me? Perhaps you are sorry that I came? Did you want to go alone, without me? If so, then go ahead, and here's the money, too. I won't hinder you in the least."

I laid the money on the table before her. With a gentle movement she pushed it aside, and then smiled—it seemed to me, through tears—and taking my face within her hands drew me close to her and kissed me on the forehead, saying:

"How foolish you are! Can't you understand? I was really beginning to think that you wouldn't come, that your baatkivschena was stronger than your love for me. Of course, if you hadn't come I would have left anyway, but only with one intention."

"What intention?"

"That is my secret."

"Tell me it."

"But why?"

"But why? So that I would know."

"Since you insist so much, then I'll tell you. I had full intention of—throwing myself under the train wheels."

I seized her within my arms, as if someone was about to tear her away from me.

"Kitty, my dear," I cried out. "Why should you want to do that?"

"Because there was nothing else I could do. And therefore remember well that by coming to me today you have saved me from..."

Before she could say any more, I covered her lips with kisses.

That very same evening we took a cab over to the railroad station.

"Where are we going to?" I asked.

"And what's that to you?" she answered somewhat sharply. "We shall go where I please. Now you are mine and shall do with you what I please, until—"

"Until what?"

"Until I desert you! Ha-ha-ha! Does that sound terrible to you?"

"No, it doesn't."

"Do you love me, nevertheless?"

"I do."

"Well, then, mind well. For I shall be a hard school for you."

We reached the station just in time to catch an express for Vienna. She bought two second-class tickets, slipped something into the conductor's hand, and when the train started we had the compartment all to ourselves. No sooner had he closed the door then she flung her arms around my neck, exclaiming happily:

"Well, now begins our honeymoon."

We arrived in Vienna the following morning. My mind and emotions were in a turbulent state, but Kitty—she appeared as if nothing unusual had transpired. She called the porter, ordered him in the clearest Viennese dialect to get a cab for us, and soon we were at a hotel. There we took two rooms and there I lived the four happiest days of my whole life. It's really impossible for me to even attempt to describe to you those days. In fact, such things are not even told, and he who hasn't lived through such an experience could never understand any account of it, no matter how able and complete it was; and what is more important, everyone who has lived through such a wonderful experience has done so in his own inimitable way. Kitty showered me with all her charm and beauty, with all the qualities of her good, truly golden heart, and of her unusually fine intellect. Every moment of my stay with her uncovered for me some new facet of her personality. Not even one little cloud, not one misunderstanding, not even one discord marred the perfect picture that those four days left forever within my heart. She seemed to dedicate her entire self wholly to me. And her behavior towards me—it was of such a simple and yet delicate tone that for the first time in my life I realized to what great heights civilization can elevate a person, especially a woman. Reverently my whole being bowed low before this civilization, and I resolved to dedicate myself in its service throughout my whole life, and help disseminate at least those qualities of it that I had been fortunate enough to capture. And often, looking at Kitty and loving her so, I would ask myself, by what right did I, a poor student, dare to revel with such a pearl of the human race?

Yet there were certain riddle-like, secret elements within her personality, certain unseen stirrings, like the powerful pulsations of some hidden forces, that slightly puzzled me. Many times I asked her to enlighten me, to open her heart to me, to share with me that which seemed to trouble and oppress her. But to all my pleadings she would smile gently, fondle my chin, and say:

"Now, now, my little fool. Enough of that!"

And then she would sit down by the piano, strike several chords and begin singing. She sang and played marvelously—never before or ever since have I heard anything more enchanting. One song she seemed particularly fond of—perhaps she had composed it herself. It ran as follows:

В кень мене любить
Сонце в просторі,
Яж покохала
Нічнії зорі.
В день мене сонце
Цілує в очи,
Серденькож прагне
Темної ночи.
Як би я мала
Над сонцем силу,
Яб його вклала
В темну могилу.
Яб заміняла
Сонце за свічку,
Всіб дні віддала
За одну нічку.

And when the last note of this song would die out from her lips, she would impetuously dart to me, kiss and hug me, murmuring all the while:

"Do you understand now? Understand? Do you now know what I am? Well then, don't ask me any further."

I did not understand, nor did I care to understand after that. But one thing I did realize, however, and that was that such moments of ecstatic happiness as I was going through, could not last very long.

And therefore it was no surprise to me when on the morning of the fifth day I woke up and found Kitty gone, and that when I rang for the Zimmermadchen she informed me that "die gandige Frau ist verreist." It is true that for awhile it seemed to me as if the very sun had gone out of my life, but soon I could not help but ask myself: "Well, what else did you expect? It is to shine only for you? And is it to rise only for you? Be glad that you saw as much of it as you did!..."

For awhile I roamed restlessly about the apartment, uncertain as to what to do next. Suddenly my eyes felt drawn to her bureau, and there I perceived a letter with the word "Fidelio" on its envelope. It was the romantic name she had given me. Quickly I opened the letter and read it; and I would like you to read it too. Let the letter speak for itself, especially since I know I could never describe my feelings as I felt then when I read its contents. You see, it is in this silver box which I had specially made for it—the only thing of any real value that I have in this house. The letter is my most cherished possession, the only token of remembrance that I have of a woman who flooded my soul with love forever. Read it and judge for yourself."

And he held out before me a small, beautifully wrought silver box which he had taken from a drawer in his table. From it he took out a small letter in an unsealed envelope. Before giving it to me he pressed it to his lips.

"I still can smell the perfume she used then," he said softly. After a slight pause he continued. "You know yourself that I am not superstitious, yet I firmly believe that as long as the perfume of this letter lingers, so long can I be sure that she is still living, so long can I hope that she will return to me."

I opened the letter and saw that it was written in a fine feminine hand. It read as follows:

"My dear Fidelio! It is time for us to part. I go, where Fate beckons me. Do not be angry that I leave you without a farewell. Believe me, it is better this way. And do not blame me for taking with me the money you gave me. I take it as a proof of your love. I gave you in return all that I was able to, and I shall always consider myself as your debtor. I have hopes that a time will come when I shall be able to even this debt. I believe that you will make no effort to find me. For that wouldn't do any good. And now, heed my advice. Finish your studies and attain your rightful position in life. And as long as memory of me remains alive within you, write me a few words now and then, to the following address: A. Z. No. 12, Wien VIII, poste restante. Write me how you are, what you are doing, whether you are married,—mind you, the last is important—and what is your address. Whether you ever receive a reply from me or not, keep on writing to me. It's very important that you do. And now—goodbye... You are sleeping so peacefully. I kiss your forehead. Your Kitty.

"P. S. I have taken care of our hotel bill. I am also leaving in your valise 100 guldens for your use. That is all that I can. Well, until we meet again!"

"And such is my story," Opanas sighed, when I had finished reading. He took the letter, kissed it gently, folded it and put it into the silver box, which he placed into the drawer.

"So what did you do then?" I asked.

"I did just as she bade me. I made no effort to find her but left Vienna for Lviw and from there to Stanislaviw where I finished my course at the Teachers College, and for the last five years I have been here in these mountains, sowing grains of civilization in this forgotten corner of the earth."

"Do you write to her?"

"Once a year. Briefly, without any personal touch, I write about myself, give my address, send her my best regards, and no more."

"Have you ever received an answer?"

"Never. Not even a word."

"And you don't even know where she is, and what she is doing?"

"Not in the slightest. And I do not care either. I love the memory of her—and that's enough. It gives me strength and courage in my darkest days. Always I seem to see her white hand as it waves to me, and hear the words: 'Until we meet again!'"

Opanas grew silent, absorbed in his thoughts. The lamp light grew dim. Finally we arose and retired for the night.

The next day after breakfast I set out upon my homeward journed. Opanas, true to his promise, accompanied to the next town, from where I could continue myself without any dificulty. He seemed rather thoughtful, quiet, and recounted to me some of the difficulties he had in bringing enlightenment among his neighbors, and of the struggle he had to wage with the local authorities that looked with disfavor upon his activities. He did not mention even a word about Kitty.

VIII

More than fifteen years passed. Again I lost all contact with Opanas, especially since he had not replied to the two or three letters that I sent him. It was not until the summer of 1904 that I met him again, at a teachers convention of Galicia and Bukovina. He had grown considerably older in appearance, yet he held himself upright, was well built and strong, and his voice had a confident ring to it. The half-frightened look about him and the melancholy tone in his voice of former times, all were gone. It was evident that here was a man who was sure of himself, who knew what he was doing, and could therefore look any man straight in the eye. We greeted each other warmly and arranged to meet after the convention. And that very same evening we met in a restaurant and supped together.

"Well, what is new in your hills?" I asked, when the waiter brought our beers.

"Ho, ho, my hills!" he replied. "They're as much mine as yours. I haven't been near them for a long time. Since the last time we met I have been transferred eight times already."

Our conversation dwelt for a while on these transfers and then on other matters, but it was evident all the while that Opanas was waiting for me to ask some question, which he was ready to answer. Finally, obviously losing his patience, he leaned towards me and in a lowered voice asked:

"Aren't you going to ask about her?"

"Ask about who?"

"Why, Kitty, of course."

"What's there to ask about her? It there anything new?"

"Of course there is. She came back to me. I had a teaching position in K., near Drohobych. One evening a carriage drove up to my house and in it was woman dressed in black, with a veil over her face.

"'Hello, Fidelio!' she cried out while yet in the carriage. Her voice seemed somewhat broken, but I recognized it immediately. 'You see, I came back to you!'

"I helped her to alight from the carriage. In fact I lifted her off. She was as light as a child. Setting her down on the ground I began kissing her hands.

"'Now, now, don't do that,' she said. 'I came back to you to die.'

"And with these words she lifted her veil, disclosing a very pale face with two bright spots on her cheeks. Her lips were white, and her eyes burning. I started to cheer her up, although I felt sick at heart at the sight of her in such a pitiful condition.

"'There is no need for that,' she said. 'I know well enough why I came here. While I had strength and energy, I scattered it throughout the world. While I had beauty, I used it to enchant. While I had health, I squandered it. I lived! And now I come come here to you to die. Will you take me? Do not be afraid, I won't be long with you.'

"Tears welled in my eyes.

"Ah, I see that you haven't got over your sentimentality yet. Now, now, quiet yourself. You'll soon get tired of me. My illness is such as that Czech who said,—Don't be afraid, Mary, I shall cut you very, very slowly.—I have purposely carried this illness with me for over three years, so that I wouldn't cause you too much trouble when I finally did return to you. My, but it's beautiful here. I shall have to look around and find a suitable final resting place for myself.'

"She spoke quite vivaciously, although after each sentence she had to pause a second and breathe deeply. I could hear a slight rattling sound in her chest. Every word she uttered and every rattle in her chest was like a knife thrust in my heart.

"She stayed at my place for eight months. To the very end she refused to act like the invalid that she was, but always remained gay and cheerful, although she could barely whisper. To all my urgings that she marry me, her answer was always a decided "No!" In order to do that she would have had to produce her birth certificate, which she had burned long ago, and disclose her real name, and this she would not do. I named her Halya, and she grew quite fond of that name. Who she was and whence she came from, was a secret she carried to her grave. In the peaceful village cemetery beneath an ancient linden tree I buried her, just as she had wished, in a plain wooden coffin, dressed in the outfit she had made herself especially for her funeral. She bade me not to put even a small monument on her grave. 'Life gave me everything it could give, let death then take everything it can take,' she explained.

"She certainly was a strange woman," continued Opanas after a pause. "Looking at her from one side, she was nothing but—a lost soul. In fact, she herself admitted as much. But what power she had! One glance from her, one motion, even an unintentional one, one careless word, and she could push a man to his destruction or lift him to great heights!"

"No every man, Opanas," I added. "How many there were before you, upon whom she lavished all her beauty, all her wonderful attention, all the qualities of her brilliant mind, and yet she did not stir them a bit. It was like casting pearls before swine, something for them to trample upon. A man who gained something from her had to have some unusual qualities within himself too, he had to have within his soul a—baatkivschena."

The End.

БРІДЖПОРТ, ПА.

Громада буде заступлена.

Дня 3. травня відбулися наради Бр. св. Петра і Павла, від. 383 У. Н. Союзу, в справі висилки делеґата на Конґрес Американських Українців. Виявилося, що сам відділ не годен вислати делеґата, бо кошти завеликі. Тоді членки Тов. ім. Лесі Українки, від. С.У.А., заявили, що годяться покрити частину коштів, а делеґатом на Конґрес вибрано гром. Луку Сарабуна.

КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТУРУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Роджер В. Бебсон, котрого Прогибіційна Партія йменувала своїм кандидатом на уряд президента Злучених Держав. Він живе постійно в Бебсон Парку, Масачусетс.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в вівторок, 21. травня, в годин. 7:30 ввечір, в гали парохіяльний. Обовязком кожного члена місцевого і позамісцевого є явитись на зборах, бо є важні справи до вирішення. На цих зборах члени, котрі прийдуть, отримають дивіденду з У. Н. Союзу. Довгуючих членів взиваеться, щоб старались і вирівняли свої залеглости, бо будуть суспендовані. Ви, шановні члени, старайтесь і приєднуйте нових членів до Бр. і У. Н. Союзу, за що отримаете нагороду. — М. Рудий, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 19. травня, точно год. 8. ввечір. Чеки за дивіденду будуть роздані на цих зборах. Усі справи біжучі буде полагоджувати секретар вже від год. 6. попол. Є багато важних справ до вирішення, тому приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудеться в неділю, 19. травня, в 10. годині рано, в церковній гали, де все. Повинністю є кожного члена прийти і взяти собі дивіденду-чек. Буде справа до полагодження і ухвала на конґрес, щоб причинитися фінансово з відділової каси. — М. Гентош, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й.

„Писанка".

Громадяни Микола і Катерина Білики переслали через Обеднання від себе $5 як „писанку" для українських збігців.

БОЙОВА ЛІНІЯ.

Чорна лінія показує німецьку лінію в передодні найбільшої битви людської історії, що тепер розіграеться в Голяндії, Бельґії й Франції.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КОВТСВИЛ, ПА.

Вибір делеґата на Конґрес.

Дня 5 травня ц. р. ковтсвилська громада зійшлась по богослуженні до церковної галі і під головуванням о. І. Врублевського, відбула свої наради в справі українського конґресу та вибору делеґата. Голова нарад зясував приявним ціль зборів і по вичерпній дискусії вибрано делеґатом на конґрес о. І. Врублевського.

Того самого дня також товариство Любов, відділ УРС, мало свої наради і вибрало делеґатом Семена Багатія. 12 ц. м. товариство ім. Богдана Хмельницького, відділ 248 УНС, мало свої збори і вибрало делеґатом П. Заплітного. З Народньої Помочі „Доньки України" вибрано делеґаткою паню Р. Заплітну. Вибрано делеґатів також в інших орґанізаціях. Всі товариства згодились зложити спільну жертву на конґрес у висоті $35.

Присутний.

ЙОНҐСТАВН, О.

Вибір делеґатів.

В нашій громаді всі наші товариства, орґанізації, клюби, братства, сестрицтва згуртувались в одну сильну орґанізацію і вибрали разом 10 делеґатів на український конґрес у Вашинґтоні. Горожанський Клюб вибрав аж двох делеґатів. Разом з Йонґставну вибирається на конґрес 14 делеґатів. Чотири з них з Вест Сайду. Їдуть такі особи: Іван Павловський і Микола Волинчак з Горожанського Клюбу, Михайло Іванчак від Політичного Клюбу, Михайло Стахура від від. 218 УНС і Ситизен Клюбу, Степан Мош від Злучених Орґанізацій, пані Марія Періґ від Союзу Українок, панна Катерина Яростовська від молодих націоналістів, Ілля Сухий від відділу 230 УНС, Миколай Набережний і Іван Добровський від хору Боян. Теодор Фецик від від. 45 УРС.

Один з делеґатів.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ҐВІЛІНҐ, В. ВА.

Вибрано делеґата.

Заходом укр. кат. парохії, братства, св. Миколая, відділу 56 УНС, від. 212 УНС, від. 101 УНП, від. 99 Провидіня, від. 33 ОДВУ, від. 26 УЗХ, клюбу української молоді, відбулись збори, та вибрано делеґата на український конґрес — Михайла Медвідя, заступником Василя Когута — а також ухвалено фінансову підмогу на ту ціль. Зборами проводив п. М. Дуткевич.

М. М.

ФУТРА
МИХАЙЛА ТУРАНСЬКОГО

ВИРОБЛЕНІ У ВЛАСНІЙ ФАБРИЦІ

СПЕЦІЯЛЬНА ЦІНА
26 ФУТРЯНИХ КОВТІВ
ПО
$195

ОКРІМ ТОГО:

52	ковтів	по	$245
18	„	„	$295
23	„	„	$345
51	„	„	$395
23	„	„	$445
30	„	„	$495
6	„	„	$545
6	„	„	$595

HAMMER BRAND
Soft-drape
PERSIAN LAMB
Captured in one glamorous fur
★ SUPPLE SOFTNESS
★ ENDURING BEAUTY
★ BRILLIANT LUSTRE

PERSIAN LAMB COATS

НЕЗВИЧАЙНА НАГОДА

набути прекрасне, модне і цінне ФУТРО З ПЕРСЬКИХ БАРАНКІВ

Незвичайна нагода через те, що в добрий час, поки ще ціни пішли вгору, ми вспіли закупити великий запас ІМПОРТОВАНИХ І ДІБРАНИХ ШКІРОК — Кожна шкірка вироблена і фарбована славною системою Гамер бранда.

Маємо ВСІ ВІДМІНИ БАРАНКОВИХ КУЧЕРІВ. На кожний ковт шкірки дібрані і „мечовані" спеціялістами, щоб не було ріжниці ні на волос, ні на „кирл".

Таким чином даємо до вибору купуючим **235 ФУТЕР і 9 РІЖНИХ ЦІН.** Самі виберете собі вязку шкірок на своє футро, виберете один з модних фасонів на 1941-ший рік, дозволите нам взяти Вашу міру, вискажете свої бажання і будете мати

PERSIAN LAMB COAT, CUSTOM-CUT AND CUSTOM-TAILORED TO YOUR ORDER

за спеціяльну ціну, значно нижчу, ніж буде в головнім сезоні. Але не відкладати!

Є СІМ ДОБРИХ ПРИЧИН, чому футро краще замовити або купити ЗАРАЗ ТЕПЕР:

1. Цей запас імпортованих шкірок ми придбали, коли ще ціни були нижчі, як є тепер, і купуючи зараз, користаєте ще з тих цін, які ми платили. Певна річ, що через теперішні відносини в Европі перські баранки та інші імпортовані шкірки ще значно подорожіють.
2. Такого великого вибору шкірок, як маєте в нас тепер, в осіннім сезоні не буде вже ніде. Хто хоче добре вибрати, мусить вибирати завчасу.
3. Паризькі і тутешні десайнери виробили вже всі прекрасні стилі футер на 1941-ший рік. Побачите їх в нас на виставі. Можете вибрати стиль, який Вам любий, і коли бажаєте, можете придумати свої власні зміни, щоб Ваше футро не лиш було стильне і модне, а й мало свій власний характер, не такий, як всі.
4. Тепер весною в нашій робітні не така поспішна робота, як буде в головнім сезоні. Через те наші фаховці можуть присвятити більше уваги Вашому футру і Вашим спеціяльним бажанням. Мають більше часу, щоб доглянути за кожною річчю і готові приміряти на Вас Ваш ковт аж поки самі не скажете: „пирфект".
5. Коли волите купити фунтро вже готове, маємо для Вас до вибору всі нові й модні моделі.
6. Можете заплатити зараз, або, коли Вам вигідніше, зложити невеликий завдаток (десять процентів ціни) і решту сплачувати місячними ратами до того часу, коли вже буде пора футро відібрати і носити.
7. Радо і безплатно переховаємо Ваше футро до осени в спеціяльнім холоднім волті, де воно буде забезпечене від гаряча, молів і всякої шкоди.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! Просимо коли-небудь зайти, подивитись і переконатись. Для вигоди тих, хто не може прийти в день наша робітня і вистава футер відкриті КОЖНОГО ЧЕТВЕРГА ДО ДЕВЯТОЇ ГОДИНИ ВЕЧЕРОМ; В СУБОТУ ДО ПЯТОЇ. В усі інші дні до шестої.

MICHAEL TURANKSY
Manufacturing Furrier

Bet. 29 & 30 Sts.
16th Floor

350 SEVENTH AVENUE,
New York, N. Y.

Telephone:
LAckawanna 4-0973

Hours: Daily from 9 to 6, Thursday until 9 P. M. Saturday until 5 P. M.

АДВОКАТ
В. КУЗЬМА
241 SPRINGFIELD AVENUE,
NEWARK, N. J.
Телефон: Bigelow 3-7303

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й жиляки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюроскоп. — Екзамінація $2.00

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. Н неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

DR. M. SMITH
MOVED TO
353 EAST 19th STREET
between 1st & 2nd Avenues
NEW YORK CITY
Tel. STuyvesant 9-1679
Hours: 12—2; 6—8.

ПОПРОБУЙТЕ ЧИСТІ ПРИРОДНІ ЛІКИ
ЧАЇ „ЛЕСКО":

Ч. 1.—ГРУДНИЙ ЧАЙ—для тих, що терплять на кашель і продихові подражнення внаслідок простуди.
Ціна $1 за пакет.

Ч. 2.—ШЛУНКОВИЙ ЧАЙ—для тих, що терплять на шлунок і кишкові недомагання: газ і згагу, спричинену надміром квасу в шлунку й часове затвердження.
Ціна $1 за пакет.

Ч. 3.—ДЮРЕТИЧНИЙ ЧАЙ—для тих, що терплять від запору сечі, принагідного подражнення міхура й сечового проводу, та болі крижей від простуди.
Ціна $1.75 за пакет.

Посилайте свої замовлення до:
Mrs. GRETA LESKOVAR,
507 E. 73 St., New York, N. Y.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

Тройська парохія пошукує кваліфікованого ДЯКОВЧИТЕЛЯ, котрий вповні відповідав би правилам св. Церкви і парохіяльним вимогам, стисло звязаними з дяковчительським діянням. Посада до обняття від 1. червня. Зголошення слати: 114,-
СВ. ОТЦЯ НИКОЛАЯ УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА,
327 Друга Вулиця, Трой, Ню Йорк.

ДОМИ НА ПРОДАЖ

$35,000
коштує 20-фамілійний дім мурований дім у Бронкс, Н. Й., з усіми уліпшеннями. Рент $7,032.

РЕСТАВРАНТ у Ню Йорку. Лікер Лайсенс. Тижневий оборот около 400 дол. Ціна лише $2,500.

За інформаціями звертайтесь до:
S. KOWBASNIUK,
277 E. 10th St., New York, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ ФАРМА, 110 акрів, дім на 5 кімнат, один малий курник, 1 великий і возівня. Ціна $3,500. Готівка $1,700. — ФАРМА, 10 акрів, дім на 6 кімнат, 8 інших будинків. Ціна $4,500, половина готівкою. — Маю інші реальности на продаж, як газолінові стації, „бір гарденс" і т. д.
LOUIS VOSNE,
RINGOES, N. J.

КОЛИ ВАШЕ РАДІО попсуте, ми ОГЛЯНЕМО безплатно. Направляємо від доляра вгору. Направа гарантована.
BRODSKY,
22 COMFORT PL., CLIFTON, N. J.
Tel.: PA. 3-0504.

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болючі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болючі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1. до 8:30 ввечір, Нема урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York, City
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ.

BATES & ANDERSON
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172
Католицький асистент

ОДИНОКА ПРИЧИНА

Коли нас кличуть у ночі з дому, віддаленого багато миль від тутешньої місцевости, ми відповідаємо швидко й успішно — та за невелику винагороду.

Це мабуть є одинокою причиною, чому ми маємо в цілій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жадають наших услуг, як тільки зайде потреба.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City	34 E. 25th St., Bayonne
Phone:	Phone:
Bergen 4-5989	Bayonne 3-0540

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI
Український
ПОГРЕБНИК
Цілий похорон навіть за **$150**
433 State St.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE.
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET.
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 5. Малпячий зов.

Якраз на тім місці, де перед хвилею повалено Тарзана на землю, Джейн знайшла залишки одежі — знаки недавного бою.

Невже звідсіля Тарзан, знайшовшись у небезпеці, кликав помочі? Невже це він був, що боровся на тім місці —і згинув?

Ні. Він не згинув. Ось знов чути його малпячий зов. Цей раз з іншого боку. Джейн скоро пустилась в сторону, звідки доходив голос.

Проте в той сам час Тарзан уявляв собою без життя і чуття фігуру, що знаходилась в руках ехоплювачів. Він не здужав видати з себе голосу.

— Як я вийшла би замуж, то хіба за такого сміливого, як той Погорілець, що то кинувся у воду, щоб рятувати свою жінку.

— Я був при цьому, як він рятував її. Мусиш знати, що його жінка мала на собі тоді всі свої дорогоцінності: брилянтові ковтки в ухах, дорогий золотий ланцюх на шиї і багато коштовних перстенів на руках!